C/2026/3733

13.7.2026

Objava zahtevka za registracijo imena v skladu s členom 15(4) Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta

(C/2026/3733)

V treh mesecih od datuma te objave lahko organi države članice ali tretje države oziroma fizične ali pravne osebe s pravnim interesom in s sedežem ali prebivališčem v tretji državi vložijo ugovor pri Komisiji v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]).

ENOTNI DOKUMENT

Označbe porekla in geografske označbe kmetijskih proizvodov

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“

EU št.: PDO-SK-03401 – 13. januar 2025

1. **Imeni**

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“

2. **Vrsta geografske označbe**

ZOP ☒ ZGO ☐

3. **Država, ki ji pripada geografsko območje**

Slovaška

4. **Opis kmetijskega proizvoda**

4.1 *Razvrstitev kmetijskega proizvoda po tarifni številki in oznaki kombinirane nomenklature iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2024/1143*

22 – PIJAČE, ALKOHOLNE TEKOČINE IN KIS

2201 – Vode, vključno naravne ali umetne mineralne vode in sodavice, ki ne vsebujejo dodanega sladkorja ali drugih sladil ali arom; led in sneg

2201 10 – Mineralne vode in sodavice

([1]) Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode, spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2019/787 in (EU) 2019/1753 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 (UL L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

4.2 *Opis kmetijskega proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je naravna gazirana ali blago gazirana mineralna voda z visoko stopnjo mineralizacije ter visoko vsebnostjo kalcija, magnezija, natrija in hidrogenkarbonatov. Je slana, žveplova izvirska voda z naravno vsebnostjo ogljikovega dioksida z izrazitim mineralnim okusom zaradi visoke vsebnosti natrija in hidrogenkarbonatov, njena sestava pa je naslednja:

kationi	**v mg/l:**
Ca^{2+}	469,00
Na^{+}	242,00
Mg^{2+}	173,00
K^{+}	36,50
NH_4^{+}	0,96
anioni	**v mg/l:**
SO_4^{2-}	155,00
NO_3^{-}	< 1,00
NO_2^{-}	< 0,01
Cl^{-}	106,00
HCO_3^{-}	2 635,00

4.3 *Odstopanja glede izvora krme (samo za proizvode živalskega izvora z zaščiteno označbo porekla) in omejitve izvora surovin (samo za predelane proizvode z zaščiteno geografsko označbo)*

Mineralna voda izvira na opredeljenem geografskem območju.

4.4 *Posebne faze proizvodnje, ki jih je treba izvajati na opredeljenem geografskem območju*

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ se po distribucijskih ceveh neprekinjeno črpa v proizvodni obrat. Obdela se z dovoljeno oksidacijsko tehnologijo z zrakom, obogatenim z ozonom, da se izločijo železove in žveplene spojine. Nato se voda filtrira, vanjo se vrne ogljikov dioksid in se utekleniči.

4.5 *Posebna pravila za pakiranje, rezanje, ribanje itn. kmetijskega proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ se polni v higiensko neoporečno prodajno embalažo po tehnološkem postopku, ki izključuje vsakršno onesnaženje s tujimi elementi ali snovmi ter s katerim se vzpostavi zaprt krog med mestom dovoda vode in mestom, kjer se polni za prodajo.

4.6 *Posebna pravila za označevanje kmetijskega proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

—

5. **Jedrnata opredelitev geografskega območja**

Območje naravnih mineralnih izvirov leži v okraju Prešov na katastrskih območjih Lipovce, Šindliar in Lačnov ter v okraju Levoča na katastrskem območju Vyšný Slavkov. Upravno leži v Prešovskem okraju na severovzhodu Slovaške.

6. **Povezava z geografskim območjem**

Vzročna povezava temelji na talnih in podnebnih razmerah na opredeljenem geografskem območju.

Posebnosti geografskega območja

Podtalje na opredeljenem geografskem območju je bogato s kamninami, kot so peščenjak, laporovec in glinovec, ki vsebujejo veliko mineralov (kalcij, natrij, magnezij in hidrogenkarbonati). Te kamnine delujejo kot filtrirni sistem, ki zadrži nečistoče, hkrati pa vodo obogati z dragocenimi minerali. Padavine in podzemni tokovi pomagajo vodi pronicati v globlje plasti, pri čemer prehaja skozi te kamninske strukture in zaradi počasnega pretoka absorbira minerale iz podzemnih kamninskih plasti.

Za območje je značilno zmerno do precej hladno podnebje. Pozimi je zrak zaradi snega in vlažnosti, ki je posledica padavin, razmeroma vlažen. Poleti se vlažnost giblje med 60 % in 70 %. Povprečne zimske temperature so okoli –10 °C, poletne temperature pa se lahko povzpnejo do 25 °C, čeprav na večjih nadmorskih višinah ostajajo nižje. Temperaturne razmere vplivajo na hitrost teh geokemičnih procesov.

Zaradi nekdanje ognjeniške aktivnosti so na tem območju nastala podzemna nahajališča ogljikovega dioksida. Mineralna voda zato naravno vsebuje ogljikov dioksid, kar ji daje rahle mehurčke in poseben okus. Prisotnost ogljikovega dioksida pa hkrati povečuje raztapljanje mineralov v vodi, zaradi česar postane bogatejša z mineralnimi snovmi.

Mineralna voda je voda z mineralizacijo ogljika, ki je meteornega izvora. Glavni proces mineralizacije, s katerim se oblikuje kemijska sestava mineralne vode, je raztapljanje karbonatov, pri katerem se sproščajo kalcij, magnezij in hidrogenkarbonati. Procesi mineralizacije so intenzivnejši globoko pod zemljo, kjer se sprošča ogljikov dioksid.

Za območje je značilna večja vlažnost zraka, ki ugodno vpliva na naravno okolje in podpira bogato rastlinstvo in živalstvo regije. To vpliva na kakovost in stabilnost podzemnih izvirov.

Posebnosti proizvoda

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je mineralna voda s skupno vsebnostjo mineralnih snovi več kot 1 500 mg/l. Bogata je z mineralnimi solmi in ima visoko vsebnost kalcija, magnezija, natrija in drugih mineralnih snovi. Vsebuje naravni ogljikov dioksid, kar ji daje rahle mehurčke – za razliko od umetno dodanega ogljikovega dioksida.

Mineralna voda „Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ ima zaradi mineralne sestave in naravne vsebnosti ogljikovega dioksida poseben, nežen okus brez izrazite slanosti, vendar z vonjem po žveplu.

Vzročna povezava

Opredeljeno geografsko območje je bogato s sedimentnimi kamninami (zlasti apnencem in dolomitom), ki vsebujejo velike količine kalcija, natrija in magnezija. Podnebne razmere določajo, kakšna bosta pretok in obnavljanje podzemne vode, pri čemer padavine prispevajo k njenemu dovodu in ji pomagajo pronicati globlje pod zemljo, kjer absorbira minerale. Ogljikov dioksid na tem območju je ključen pri obogatitvi vode z minerali, zato ima ta visoko vsebnost mineralnih snovi.

Katastrsko območje Lipovce leži v okolju, ki ga je človeška dejavnost ni preveč zaznamovala. To pomeni, da izviri na tem območju ostajajo naravno čisti. Območje ima posebno mikroklimo, ki prispeva k stabilnosti podzemnih izvirov. Omejena industrijska dejavnost in obsežni gozdovi pripomorejo k temu, da voda ostaja neoporečna in bogata z naravnimi mineralnimi snovmi, brez potrebe po umetnih dodatkih.

Lipovska mineralna voda je že dolgo dobro znana. Po nedokumentiranem izročilu so vodo uporabljali menihi, ki naj bi bili lastniki ali prebivalci gradu, ki se je dvigoval na enem od vrhov gorovja Branisko. Ob koncu prve polovice 18. stoletja je Matthias Bel te izvire prvič omenil v rokopisu z opisom Šariškega okraja.

V prvi polovici 19. stoletja so Lipovce postale pomembno zdravilišče, ki je privabljalo plemiške družine iz vsega Prešovskega okraja. Tamkajšnje zdraviliške terapije so vključevale pitje vode. Grof Szakmáry je to vodo poimenoval „Salvator“ (Odrešenik) ter že na začetku 19. stoletja začel mineralno vodo stekleničiti in tržiti. „Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je ena najstarejših ustekleničenih mineralnih vod na Slovaškem. Pomembnost tega izvira poudarja tudi to, da mu je ogrska vlada že leta 1880 dodelila status zaščitenega območja. Priljubljenost te izvrstne mineralne vode se je očitno povečala, zaradi dolgoletne tradicije in optimalne sestave pa je še vedno priljubljena in zelo cenjena na Slovaškem ter na tujih trgih.

Na celotnem opredeljenem geografskem območju naravne mineralne vode so bila vzpostavljena zaščitena območja, katerih namen je to območje izvirov mineralne vode zaščititi pred škodo, povzročeno z gospodarskimi, kmetijskimi ali drugimi dejavnostmi, ki lahko vplivajo na trenutno stanje vode, njeno izdatnost, izjemno kemijsko sestavo in neokrnjenost, da bi se ohranile njene kakovostne in količinske vrednosti ter da bi bila njena uporaba še naprej preudarna.

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je bila zaščitena tudi na podlagi dvostranskih sporazumov: Pogodbe z dne 19. januarja 1976 med Češkoslovaško socialistično republiko in Švicarsko konfederacijo o zaščiti navedb porekla, označb porekla in drugih geografskih označb, Sporazuma z dne 18. maja 1987 med vlado Češkoslovaške socialistične republike in vlado Portugalske republike o zaščiti navedb porekla, označb porekla in drugih geografskih in podobnih označb ter Pogodbo z dne 20. januarja 1981 med Češkoslovaško socialistično republiko in Republiko Avstrijo o zaščiti navedb porekla, označb porekla ter drugih označb kmetijskih in industrijskih proizvodov, ki se nanašajo na poreklo.

Ime „Lipovská minerálna voda Salvator“ je na nacionalni ravni zaščiteno od 22. decembra 1979.

Stekleničenje mineralne vode se je skozi leta nadaljevalo vse do danes, kar dokazujejo omembe v tisku (npr. v *Prešovske Noviny* in dnevnem časopisu *Smena*), v arhivih podjetja Vychodoslovenské žriedla (Vzhodnoslovaški izviri), državnega podjetja s sedežem v Prešovu, ter v predstavitvah na različnih dogodkih in razstavah.

Sklic na objavo specifikacije proizvoda

https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/specifikacie_op_oz/Lipovska_mineralna_voda_Salvator_Salvator.pdf